

MÅL OCH DELMÅL RUFSS 2050

Europas mest attraktiva storstadsregion

Tillväxt- och regionplaneförvaltningen, TRF, arbetar med regional utvecklingsplanering i Stockholms län. TRF är en del av Stockholms läns landsting, SLL, och arbetar på uppdrag av tillväxt- och regionplanenämnden, TRN. Vi möjliggör en hållbar utveckling i Stockholmsregionen genom en regional utvecklingsplanering som grundas på kvalificerat underlag och analys. Genom samverkan och kommunikation bidrar vi till att regionens aktörer når en samsyn gällande regionens utveckling. Vi tar initiativ till och skapar förutsättningar för att visioner, mål, strategier och åtaganden i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUF5, kan förverkligas.

Vi bevakar systematiskt utvecklingen i regionen och omvärlden. I vår rapportserie presenteras kunskapsunderlag, analyser, scenarion, kartläggningar, utvärderingar, statistik och rekommendationer för regionens utveckling. De flesta rapporterna har tagits fram av forskare, utredare, analytiker och konsulter på uppdrag av TRF.

Citera gärna innehållet i rapporten men uppge alltid källan. Även kopiering av sidor i rapporten är tillåtet, förutsatt att källan anges och att spridning inte sker i kommersiellt syfte. Att återge bilder, foto, figurer och tabeller (digitalt eller analogt) är inte tillåtet utan särskilt medgivande.

TRF är miljöcertifierade enligt ISO 14001 i likhet med landstingets samtliga förvaltningar. Landstingets upphandlade konsulter möter särskilt ställda miljökrav. Denna trycksak är tryckt enligt SLL:s miljökrav.

Tillväxt- och regionplaneförvaltningen
Box 22550, 104 22 Stockholm
Besök: Norra stationsgatan 69
Telefon växel: 08-123 130 00
E-post: trf@sll.se
www.sll.se
www.rufs.se

Grafisk form och produktion: Fidelity Stockholm

KUNSKAPSUNDERLAG 2018:5
TRN 2015-0015

Bakgrund

RUFS 2050 är en strategisk plan med ett långsiktigt perspektiv som syftar till att hantera Stockholmsregionens långsiktiga utmaningar och stärka regionens potential.

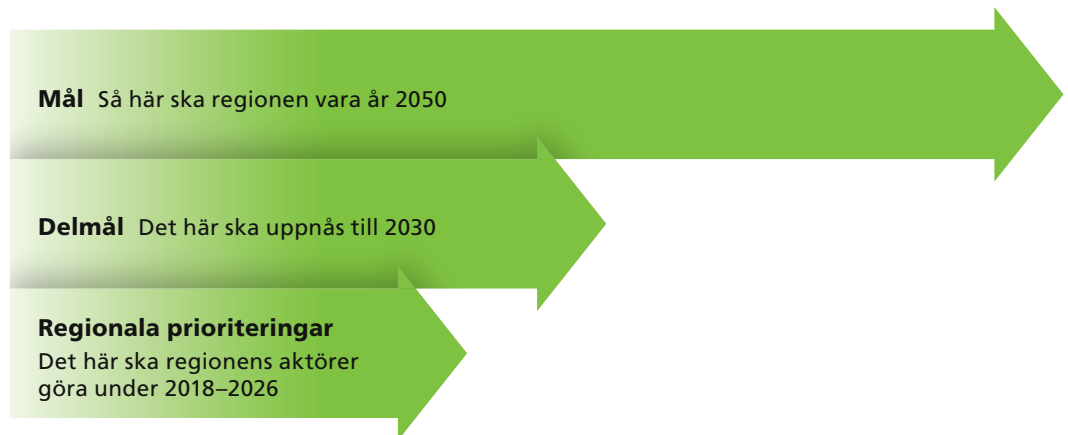
Visionen är att Stockholm ska vara Europas mest attraktiva storstadsregion.

För att nå visionen har fyra mål formulerats:

1. En tillgänglig region med god livsmiljö
2. En öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region
3. En ledande tillväxt- och kunskapsregion
4. En resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp

Under var och en av de övergripande målen finns ett antal delmål som redovisas i den här målbilagan.

Regionens mål och regionala prioriteringar och hur de förhåller sig till tiden

En tillgänglig region med god livsmiljö

1. Minst 22 000 bostäder per år behöver tillkomma.
2. Kollektivtrafikens restid mellan regionala stadskärnor, och till Arlanda flygplats, ska vara konkurrenskraftig med bilens restid.
3. Andelen av länets invånare som upplever besvär av trafikbuller och dålig luftkvalitet ska inte öka.
4. Minst 95 procent av ny bebyggelse bör tillkomma i regionens relativt sett mest tillgängliga lägen.

1 Minst 22 000 bostäder per år behöver tillkomma

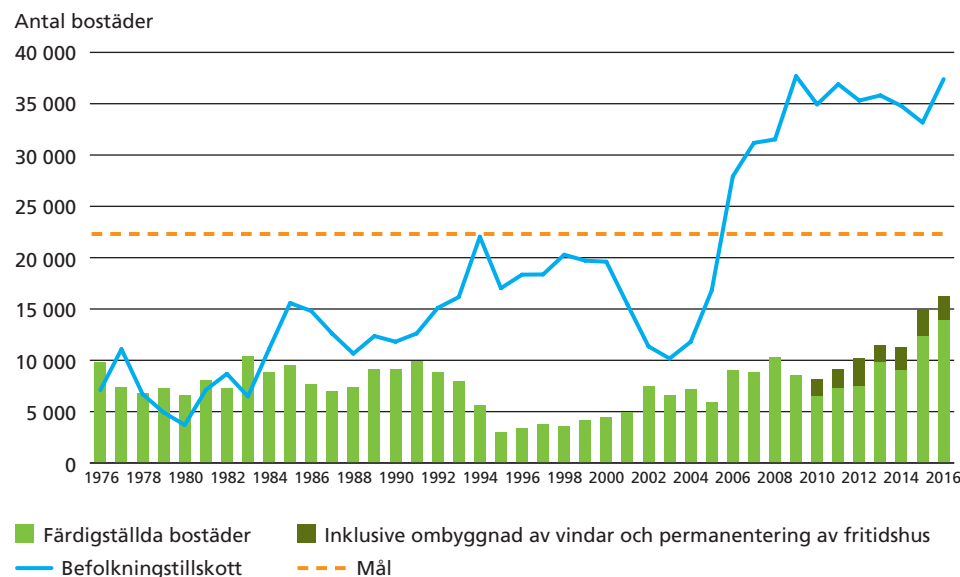
En växande region behöver bostäder. Bristen på bostäder är en social utmaning och ett hinder för tillväxt och kompetensförsörjning i länet.

Mot bakgrund av den förväntade befolkningstillväxten bedöms det regionala demografiska bostadsbehovet uppgå till 22 000 lägenheter per år fram till 2030.

Antalet färdigställda bostäder var i nivå med befolkningstillskottet fram till nittiotalet. Därefter sjönk antalet färdigställda bostäder samtidigt som befolkningstillskottet ökade. Under 2016 var antalet färdigställda bostäder på den högsta nivån på 40 år.

När ombyggnation av vindar och permanentning av fritidshus inkluderas ökar bostadstillskottet med drygt 2 000 bostäder per år.

Bostadstillskott

MÅL: Minst 22 000 bostäder per år behöver tillkomma.

NULÄGE: 16 240 bostäder, varav cirka 13 900 genom nyproduktion, färdigställda 2016.

INDIKATOR: Färdigställda bostäder + ombyggnation och permanentning.

Källa: SCB och Länsstyrelsen

2 Kollektivtrafikens restid mellan regionala stadskärnor, och till Arlanda flygplats, ska vara konkurrenskraftig med bilens restid

Delmålet sätter fokus på tillgängligheten mellan de regionala stadskärnorna. Det är ofta tvärresandet som är den svaga delen i tillgängligheten med kollektivtrafik. Med stärkta möjligheter till tvärresande kan trängseln i regioncentrum minska och tillgängligheten till arbetsmarknaden öka.

Kollektivtrafikens restid anses vara konkurrenskraftig med bilens restid vid en restidskvot på 1,5.

I nuläget är restidskvoten för resor mellan de regionala stadskärnorna på den södra sidan av regionen lägre än den på den norra delen. Vidare är restidskvoten till Arlanda från de regionala stadskärnorna lägre för resor från länets södra del i jämförelse med länets norra del. Ambitionen är att kollektivtrafiken ska vara konkurrenskraftig med bilen, och att konkurrenskraften kontinuerligt ska stärkas i samtliga snitt.

MÅL: Kollektivtrafikens restid mellan regionala stadskärnor, och till Arlanda flygplats, ska vara konkurrenskraftig med bilens restid. Det översätts till en restidskvot på under 1,5.

NULÄGE: Se tabellerna för nuläge mellan stadskärnorna samt till Arlanda.

INDIKATOR: Restidskvot.

Restidskvot mellan regionala stadskärnor, norra länsdelen				
	Barkarby-Jakobsberg	Täby C-Arninge	Arlanda-Märsta	Kista-Sollentuna-Häggvik
Barkarby-Jakobsberg		2,2	1,5	1,4
Täby C-Arninge	2,0		2,0	1,9
Arlanda-Märsta	1,5	1,8		1,1
Kista-Sollentuna-Häggvik	1,5	2,0	1,3	

Restidskvot mellan regionala stadskärnor, södra sidan				
	Flemingsberg	Haninge	Södertälje	Kungens kurva-Skärholmen
Flemingsberg		1,3	1,0	1,0
Haninge	1,6		1,5	1,6
Södertälje	1,0	1,4		1,7
Kungens kurva-Skärholmen	1,1	1,6	1,8	

Restidskvot för resor till Arlanda	
Centrala regionkärnan	0,9
Barkarby-Jakobsberg	1,8
Flemingsberg	1,1
Haninge	1,2
Täby C-Arninge	1,9
Södertälje	1,2
Kista-Sollentuna-Häggvik	1,7
Kungens kurva-Skärholmen	1,2

3 Andelen av länets invånare som upplever besvär av buller från vägtrafik och dålig luftkvalitet ska inte öka

Förtätning, ökad befolkningsmängd och mer trafik riskerar att ge upphov till att fler besväras av bullerstörningar och luftföroreningar.

Stockholms län har i jämförelse med andra storstadsregioner en relativt god luftkvalitet. Det är mer förekommande att personer boende i den centrala stadskärnan upplever att luftkvaliteten är dålig jämfört med personer boende i övriga länet.

Invånarna i Stockholms län besväras mer av buller än befolkningen i jämförbara kommuner i övriga Sverige. Utvecklingen mellan 2007 och 2015 pekar på att en lägre andel upplever besvär av trafikbuller och besvär av dålig luftkvalitet. Personer boende i den centrala stadskärnan anger i större utsträckning att de besväras av trafikbuller än personer boende i övriga länet.

MÅL: Andelen av länets invånare som upplever besvär av trafikbuller och dålig luftkvalitet ska inte öka.

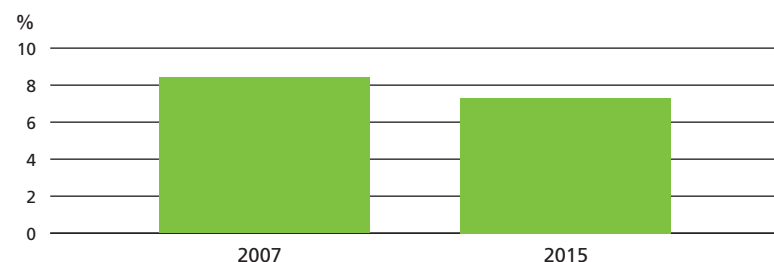
NULÄGE: Andelen som upplever besvär av trafikbuller uppgår till 11,2 procent och andelen som besväras av dålig luftkvalitet uppgår till 7,3 procent.

INDIKATOR: Andel av befolkningen i Stockholms län som besväras mycket eller väldigt mycket av buller från väg-, spår- eller flygtrafik samt andel av befolkningen som anger att luftkvaliteten är ganska dålig eller mycket dålig utanför bostaden.

Andelen som besväras av trafikbuller i Stockholms län, genomsnitt

Andel som anger att luftkvaliteten är dålig i Stockholms län, genomsnitt

4 Minst 95 procent av ny bebyggelse bör tillkomma i regionens relativt sett mest tillgängliga lägen

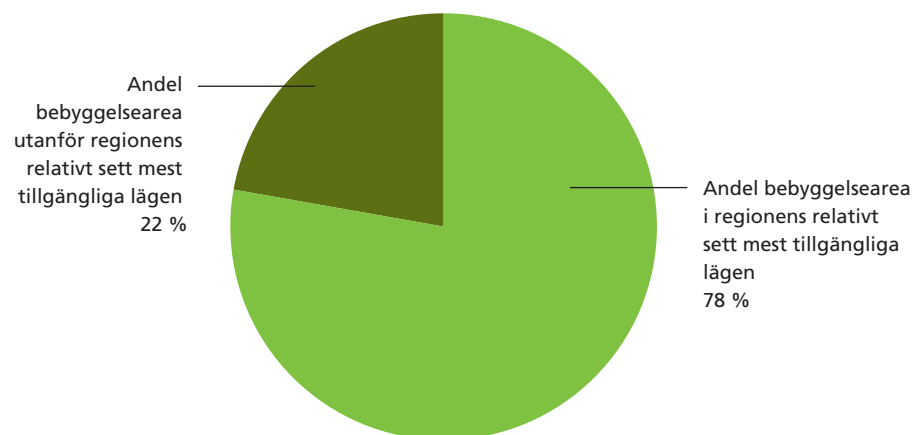
Man kan öka förutsättningarna för att kollektivtrafiken ska bli det primära färdssättet genom att bygga i rätt lägen. Genom att styra lokalisering av arbetsställen och bostäder till redan befintliga investeringar i kollektivtrafik, kan behovet av ytterligare investeringar minskas. Det är därför en fråga om resurseffektiv tillgänglighet. Med inriktningen ökar tillgängligheten till arbetsmarknaden, samtidigt som klimatutsläppen minskar.

Ny bebyggelse bör tillkomma i regionens relativt sett mest tillgängliga lägen*.

Mellan 2010 och 2015 har andelen av den totala bebyggelsearean inom regionalt prioriterade bebyggelselägen ökat med 3 procentenheter och 2015 beräknas 78 procent av bebyggelsearean finnas inom regionalt prioriterade bebyggelselägen.

* Motsvarar centrala regionkärnan, regionala stadskärnor, strategiska stadsutvecklingslägen, landsbygdnader och primära bebyggelselägen på plankartan.

Länets befintliga bebyggelse efter bebyggelseläge, 2015

MÅL: Minst 95 procent av ny bebyggelse bör tillkomma i regionens relativt sett mest tillgängliga lägen.

NULÄGE: 78 procent bebyggelsestocken återfinns i regionalt prioriterade bebyggelselägen.

INDIKATOR: Bebyggelsearea inom regionalt prioriterade bebyggelselägen.

Källa: Fastighetstaxeringsregistret (2015).

En öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region

1. Skillnaderna i förväntad medellivslängd mellan olika socioekonomiska grupper och kommuner i länet ska minska och medellivslängden ska öka för samtliga.
2. Förvärvsfrekvensen hos befolkningen mellan 20–64 år ska vara väl över 80 procent för både kvinnor och män och gapet mellan inrikes- och utrikesfödda ska minska.
3. Andelen gymnasieelever som inom tre år fullföljer utbildningen och får en gymnasieexamen ska vara högre än 80 procent, och skillnaderna mellan gymnasieskolorna och länets olika kommuner ska minska.
4. Andelen som känner tillit till sina grannar ska öka samt otrygghetens påverkan på livskvaliteten och invånares utsatthet för våldsbrott ska minska.

1 Skillnaderna i förväntad medellivslängd mellan olika socioekonomiska grupper och kommuner i länet ska minska och medellivslängden ska öka för samtliga

Medellivslängden i Stockholms län är hög. Hos länets befolkning varierar den förväntade livslängden mellan könen men också mellan invånare i olika kommuner. Bland befolkningen i socioekonomiskt mindre gynnade områden är den förväntade livslängden bland män och kvinnor lägre jämfört med mer gynnade områden. Skillnaderna i medellivslängden mellan invånarna i länets kommuner ska minska. Det ska ske genom att den lägsta nivån höjs.

Den förväntade medellivslängden vid födseln har aldrig tidigare varit så hög i Stockholms län.

År 2016 var den 84 år för kvinnor och 81 år för män. Endast i Hallands, Kronobergs och Uppsala län var medellivslängden högre i Sverige. I länet har Danderyds kommun högst förväntad livslängd, både bland kvinnor och män. Män boende i Nynäshamns kommun har lägst förväntad medellivslängd och lägst förväntad medellivslängd för kvinnor har personer boende i Nykvarns kommun.

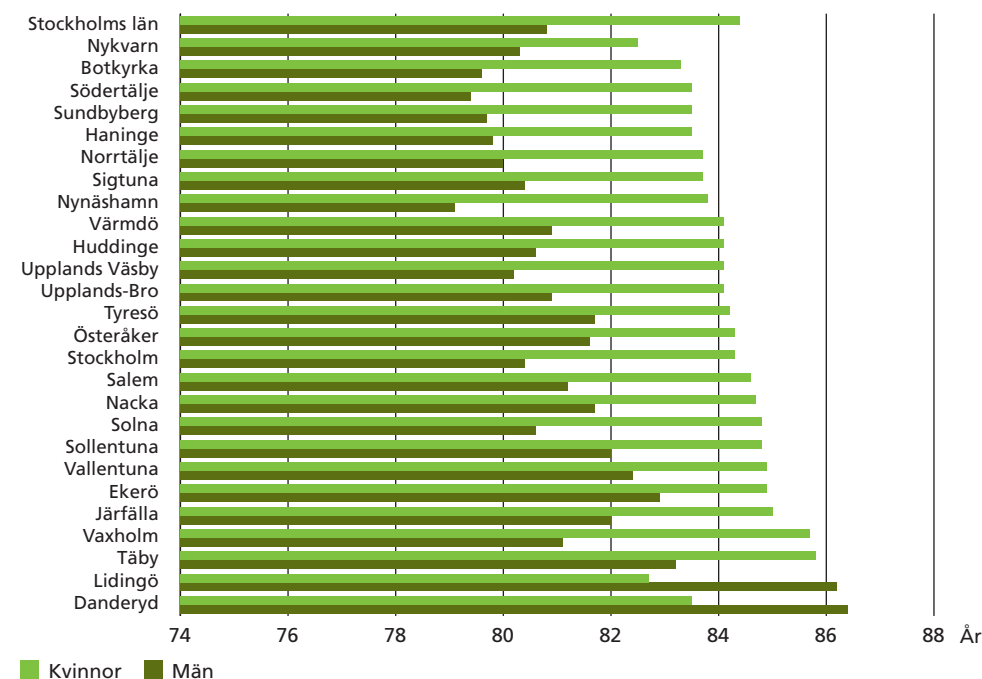
MÅL: Skillnaderna i förväntad medellivslängd mellan olika socioekonomiska grupper och kommuner i länet ska minska och medellivslängden ska öka för samtliga.

NULÄGE: 84,4 år för kvinnor och 80,8 år för män (2012–2016).

INDIKATOR: Förväntad medellivslängd för nyfödda.

Källa: Folkhälsorapporten (2015, SLL) och SCB

Förväntad medellivslängd

2 Förvärvsfrekvensen hos befolkningen mellan 20–64 år ska vara väl över 80 procent för både kvinnor och män och gapet mellan inrikes- och utrikesfödda ska minska

Målet tar sikte på såväl deltagande på arbetsmarknaden, vilket är en viktig del för individen, som att ta tillvara allas kompetens för att trygga regionens kompetensförsörjning.

Deltagande på arbetsmarknaden har dessutom en positiv samvariation med folkhälsoutfall.

Förvärvsfrekvensen ligger sammantaget på en hög nivå i Stockholmsregionen, det är en styrka som ska behållas. En hög förvärvsfrekvens utgör tillsammans med produktivitetsutvecklingen grunden för en gynnsam ekonomisk utveckling.

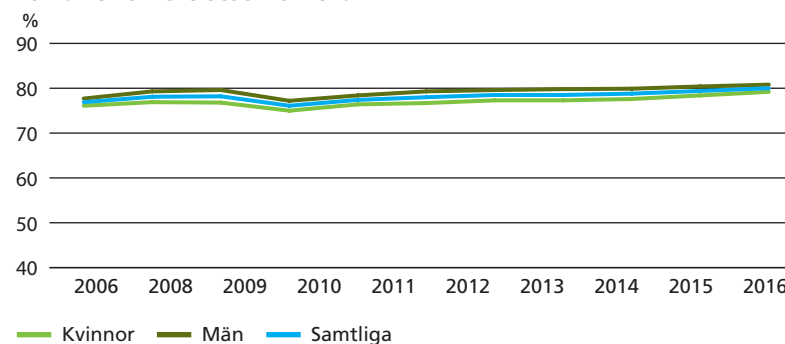
Den stora potentialen ligger i att öka förvärvsfrekvensen för grupper som idag ligger lågt. Det finns flera grupper som av olika skäl har en lägre förvärvsfrekvens (exempelvis ålder, funktionsnedsättning), men målet fokuserar på gapet mellan inrikes- och utrikesfödda. Det är den stora utmaningen under den kommande tioårsperioden. Skillnaden i förvärvsfrekvens mellan kvinnor och män ska minska genom en ökning av kvinnors förvärvsfrekvens.

MÅL: Förvärvsfrekvensen hos befolkningen mellan 20–64 år ska vara väl över 80 procent för både kvinnor och män och gapet mellan inrikes- och utrikesfödda ska minska.

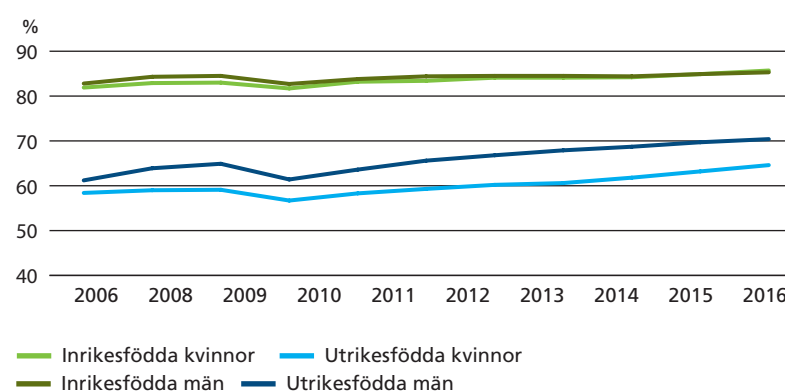
NULÄGE: Den genomsnittliga förvärvsfrekvensen är 80 procent (2016) i genomsnitt. För inrikes födda kvinnor 85,7 procent och inrikes födda män 85,3 procent och hos utrikes födda män 70,4 procent och för utrikes födda kvinnor 64,6 procent (2016).

INDIKATOR: Förvärvsfrekvens 20–64 år.

Förvärvsfrekvens Stockholms län

Förvärvsfrekvens Stockholms län

3 Andelen gymnasieelever som inom tre år fullföljer utbildningen och får en gymnasieexamen ska vara högre än 80 procent, och skillnaderna mellan gymnasieskolorna och länets olika kommuner ska minska

Uppnådd examen från gymnasieutbildning är idag ett krav i allt större omfattning för att få ett arbete och för att som individ att hålla sig kvar på arbetsmarknaden. En god genomströmning där en högre andel än idag tar gymnasieexamen är viktigt för regionens kompetensförsörjning och kostnadsbesparande för kommunerna.

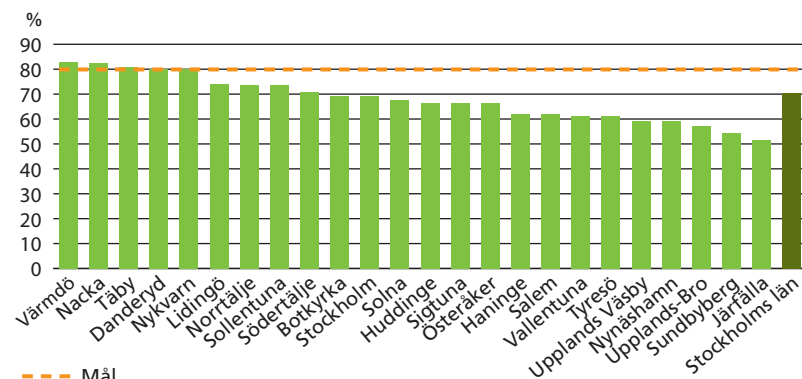
I nuläget uppgår andelen som har slutfört ett nationellt gymnasieprogram med examen till 70,6 procent. Det finns en stor inomregional variation. Fem kommuner uppfyller målet om 80 procent och skillnaden mellan de två kommunerna med högst respektive lägst genomströmningsfrekvens uppgår till 31,3 procentenheter. Medelvärdet för de 20 procent av skolorna med högst genomströmningsfrekvens är 87,7 procent medan det är 47 procent för de 20 procent av skolorna med lägst genomströmningsfrekvens – differensen däremellan uppgår till 40,6 procentenheter.

MÅL: Andelen gymnasieelever som inom tre år fullföljer utbildningen och får en gymnasieexamen ska vara högre än 80 procent, och skillnaderna mellan gymnasieskolorna och länets olika kommuner ska minska.

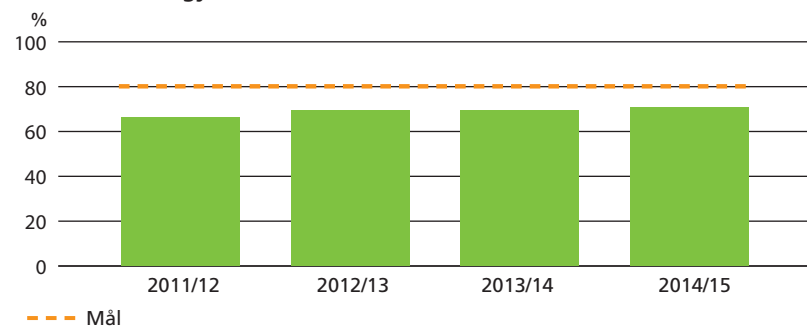
NULÄGE: 70,6 procent tar gymnasieexamen inom tre år efter påbörjad utbildning. Största skillnaden mellan två kommuner 31,3 procentenheter. I de skolor med högst genomströmning tar 40,6 procentenheter examen jämfört med de skolor med lägst genomströmning (2014/15).

INDIKATOR: Andel som tar gymnasieexamen från nationella program inom tre år efter påbörjad utbildning.

Andel som slutfört med examen inom tre år

Andel som tar gymnasieexamen inom tre år totalt i Stockholms län

4 Andelen som känner tillit till sina grannar ska öka samt otrygghetens påverkan på livskvaliteten och invånares utsatthet för våldsbrott ska minska

Människors tillit till medmänniskor och till samhällsinstitutioner är avgörande för hur väl ett samhälle fungerar. Det finns samband mellan tillit och individers och grupper hälsa. Tillit påverkar till exempel demokratisk stabilitet, politiskt deltagande och är en trygghetsfråga. Tillit underlättar också ekonomiska, sociala och professionella utbyten. Inga invånare ska utsättas för brott och otryggheten ska inte påverka livskvaliteten för länets befolkning.

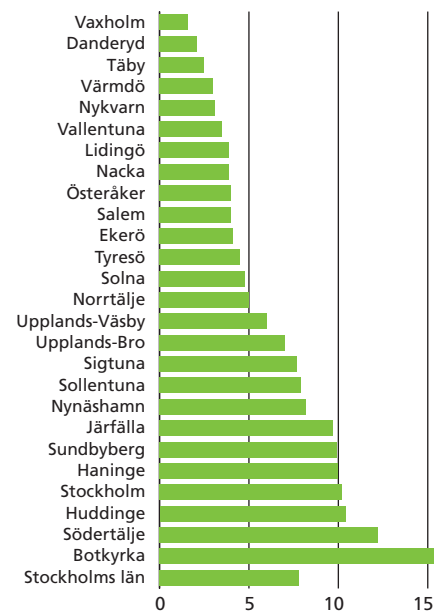
Andelen som upplever att de inte kan lita på sina grannar uppgår till 7,8 procent. Den andelen har minskat över tid. Det finns en relativt stor variation mellan invånare i olika kommuner. Fram till 2014 fanns en nedåt gående trend vad gäller utsattheten för våldsbrott. Otrygghetens påverkan på livskvaliteten ökade 2015 efter att ha sjunkit över en längre tid. Nivån 2015 är den högsta under den senaste tioårsperioden.

MÅL: Andelen som känner tillit till sina grannar ska öka samt otrygghetens påverkan på livskvaliteten och invånares utsatthet för våldsbrott ska minska.

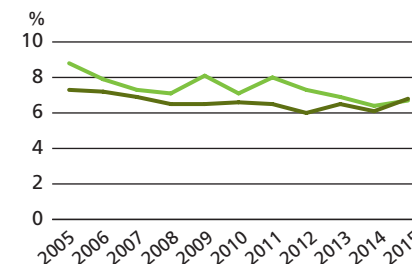
NULÄGE: Andelen som anger att de inte kan lita på de som bor i området uppgår till 7,8 procent (2014). Andelen som utsatts för våldsbrott uppgår till 6,7 procent (2015). Andelen som upplever att otryggheten påverkar livskvaliteten uppgår till 17 procent (2015).

INDIKATOR: Andelen som inte upplever att man kan lita på de som bor i området, utsatthet för våldsbrott, otrygghetens påverkan på livskvalitet (andel av befolkningen).

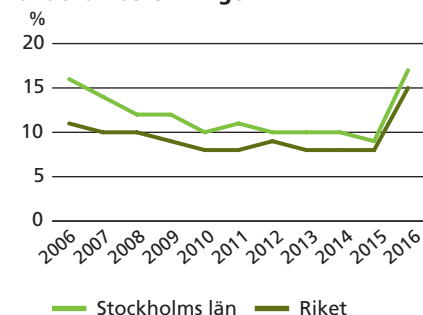
Andelen som inte upplever att man kan lita på de som bor i området

Utsatthet för våldsbrott, andel av befolkningen

Otrygghetens påverkan på livskvalitet, andel av befolkningen

En ledande kunskapsregion

1. Andelen sysselsatta med högre utbildning, respektive sysselsatta inom kunskapsintensiva yrken ska vara minst 55 procent för både kvinnor och män.
2. Antalet nystartade företag ska öka till 18 per 1 000 invånare.
3. Privata och offentliga investeringar i forskning och utveckling (FoU) ska uppgå till minst 4,5 procent av bruttoregionalprodukten.
4. Samtliga invånare, företagare och offentlig sektor ska ha tillgång till fast och mobil bredbandsuppkoppling med höga överföringshastigheter.

1 Andelen sysselsatta med högre utbildning, respektive sysselsatta inom kunskapsintensiva yrken ska vara minst 55 procent för både kvinnor och män

Stockholms län har en avancerad arbetsmarknad och en välutbildad befolkning. Stockholms län ska vara en kunskapsregion med stor andel sysselsatta med högre utbildning. Regionen har ett kunskapsintensivt näringsliv som behöver en god kompetensförsörjning för att vara globalt konkurrenskraftigt.

Under 2015 uppgick antalet sysselsatta i kunskapsintensiva yrken* till 50 procent och andelen sysselsatta med högre utbildning till 49,8 procent. Kvinnor har under en längre tid haft en högre genomsnittlig utbildningsnivå än män. Skillnaden i utbildningsnivå mellan män och kvinnor har dessutom ökat över tid.

*Kunskapsintensiva yrken har definierats på tresiffrig nivå enligt standard för svensk yrkesklassificering koder 111–325. Definitionen i sig innebär en generös tolkning av vad som kan anses som kunskapsintensivt yrke.

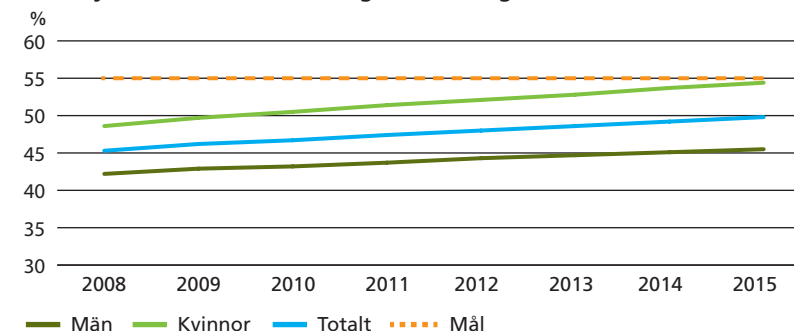
MÅL: Andelen sysselsatta med högre utbildning, respektive sysselsatta inom kunskapsintensiva yrken ska vara minst 55 procent för både kvinnor och män.

NULÄGE: Andel sysselsatta med högre utbildning 49,8 procent (2015). Andelen sysselsatta i kunskapsintensiva yrken 50 procent (2015).

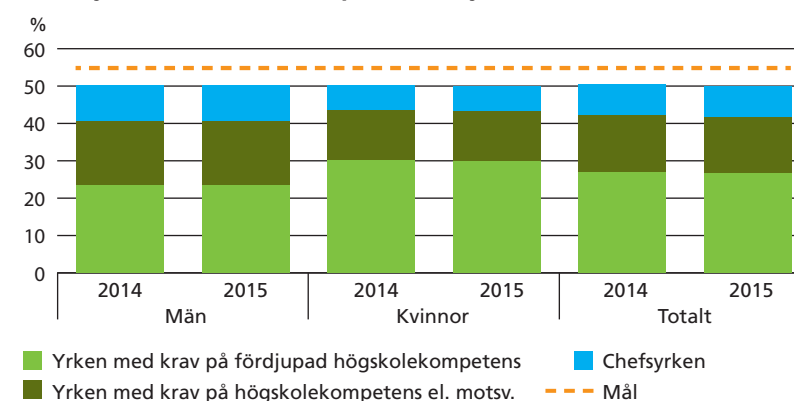
INDIKATOR: Andelen sysselsatta med högre utbildning (dagbefolkning). Andel sysselsatta i kunskapsintensiva yrken (dagbefolkning).

Källa: ODB, SCB

Andel sysselsatta i länet med högre utbildning

Andel sysselsatta inom kunskapsintensiva yrken

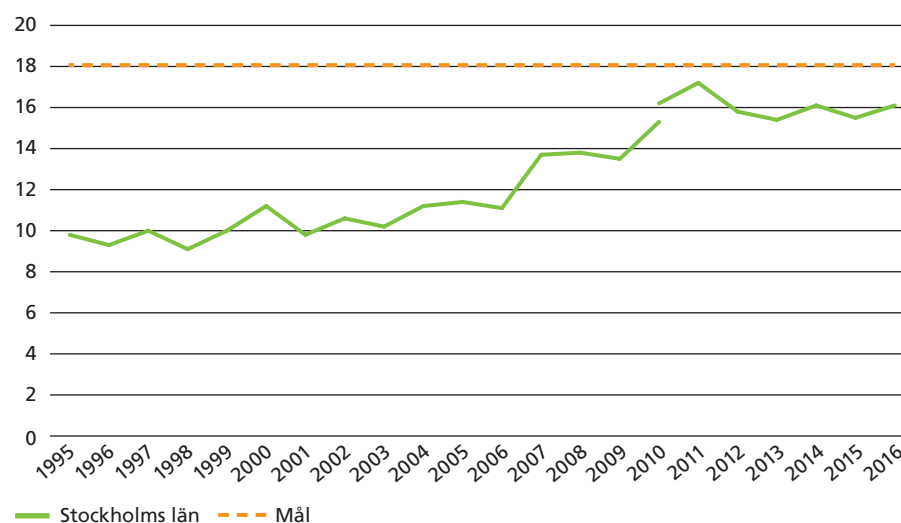
2 Antalet nystartade företag ska öka till 18 per 1 000 invånare

Ett högt nyföretagande är en indikation på ett dynamiskt näringsliv där individer tar tillvara på sina affärsidéer. I ett dynamiskt näringsliv ersätter nya branscher de branscher som har blivit improduktiva. Ett högt nyföretagande är en specifik styrka för regionen som behöver behållas.

Stockholmsregionen har ett bra utgångsläge. Nyföretagandet per 1000 invånare är det högsta bland landets län. Från att ha legat på en nivå runt 10–11 företag per 1000 invånare från 1995 till 2005, har antalet nystartade företag varit omkring 16 företag per 1000 invånare sedan 2010. Som mest har antalet nystartade företag i länet per 1000 invånare uppgått till 17,2 år 2011.

Nyföretagandet påverkas av konjunkturläget, näringslivets struktur, kohorteffekter, nyföretagaranda samt även av lokalt och regionalt arbete med företagsklimat och med olika företagsstöd-jande insatser.

Antal nystartade företag per 1 000 invånare

MÅL: Antalet nystartade företag ska öka till 18 per 1 000 invånare.

NULÄGE: 16,1 nystartade företag per 1000 invånare (2016).

INDIKATOR: Antalet nystartade företag per 1000 invånare.

Källa: Tillväxtanalys

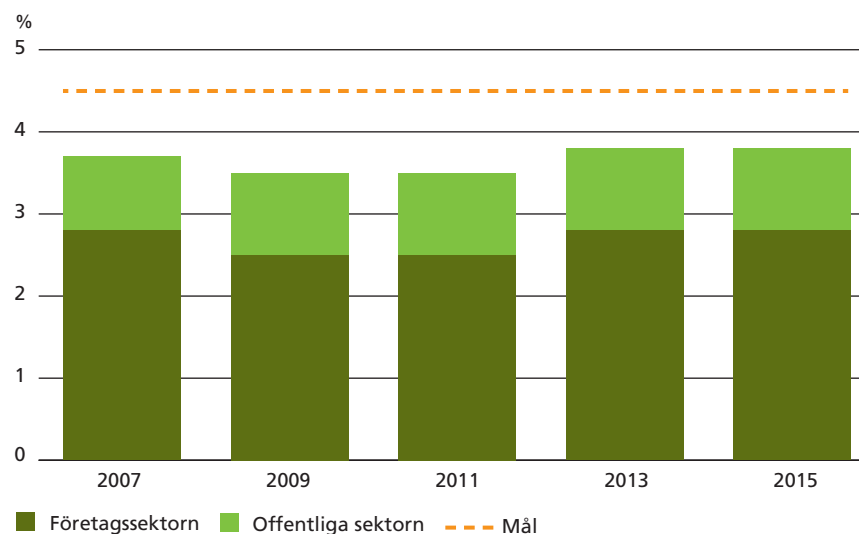
3 Privata och offentliga investeringar i forskning och utveckling (FoU) ska uppgå till minst 4,5 % av bruttoregionalprodukten

Stockholms län som ledande tillväxt- och kunskapsregion behöver ha en hög och stigande investeringsgrad för forskning och utveckling. Det bidrar till regionens långsiktiga attraktions- och konkurrenskraft.

I Europa 2020-strategin är investeringsgraden i FoU ett av de övergripande målen. Målet innebär att 3 procent av BNP ska investeras i FoU. Sveriges nationella målsättning är att investeringsgraden ska uppgå till 4 procent.

Utgifterna för FoU har i genomsnitt legat strax över 3,5 procent av BRP under perioden 2007 – 2015. Offentliga sektorns utgifter för FoU har legat runt 1 procent av BRP under samma period och företagssektorns FoU-utgifter har varierat mellan 2,5 och 2,8 procent av BRP.

FoU-utgifter som andel av BRP

MÅL: Privata och offentliga investeringar i forskning och utveckling (FoU) ska uppgå till minst 4,5 % av bruttoregionalprodukten.

NULÄGE: 3,8 procent av BRP, Offentliga sektorn 1 procent och företagssektorn 2,8 procent (2015).

INDIKATOR: Utgifter för FoU som andel av BRP.

4 Samtliga invånare, företagare och offentlig sektor ska ha tillgång till fast och mobil bredbandsuppkoppling med höga överföringshastigheter

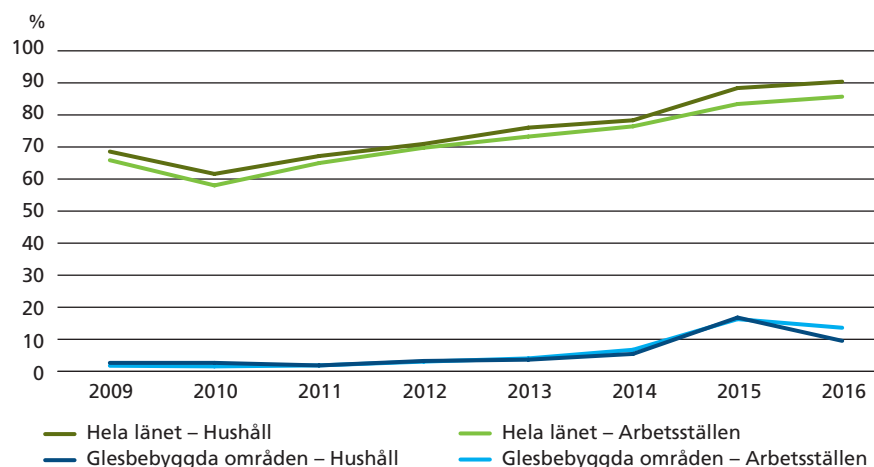
Tillgång till fast och mobil bredbandsuppkoppling är en grundläggande infrastrukturfråga av största vikt för en tillväxt- och kunskapsregion, för arbetsmarknad, utbildning och företagande och för tillgången till samhällsservice och kommersiell service.

Stockholmsregionen ligger väl till, men det finns stora skillnader mellan länets tätbebyggda och glesbebyggda områden. Det är särskilt viktigt att fokusera på utvecklingsmöjligheterna i länets glesare landsbygds- och skärgårdsdelar.

Andelen hushåll och arbetsställen som har tillgång till snabbt bredband har ökat under 2010-talet, med ca 30 procentenheter. Andelen hushåll och arbetsplatser med tillgång till snabbt bredband i länets glesbebyggda områden har ökat de senaste åren, men befinner sig alltså på en låg nivå i jämförelse med resten av länet.

Med snabbt bredband avses den hastighet som vid tillfället är snabbaste och mest förekommande hastigheten.

Tillgången till uppkoppling om 100 Mbit per sekund

MÅL: Samtliga invånare, företagare och offentlig sektor ska ha tillgång till fast och mobil bredbandsuppkoppling med höga överföringshastigheter.

NULÄGE: Hela länet: Hushåll 90,3 procent och arbetsställen 85,6 procent.
Glesbebyggda områden: Hushåll 9,1 procent och arbetsställen 13,2 procent (2016).

INDIKATOR: Andel av hushåll och arbetsställen med tillgång till 100 Mbit per sekund.

En resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp

1. De årliga direkta utsläppen av växthusgaser ska vara mindre än 1,5 ton per invånare och utsläppen av växthusgaser ur ett konsumtionsperspektiv ska halveras.
2. Den årliga energianvändningen per invånare ska minska kontinuerligt till under 16 MWh, och regionens energiproduktion ska vara 100 procent förnybar.
3. Kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna ska öka med fem procentenheter jämfört med 2015 och minst 70 procent av alla resor inom länet ska ske med gång, cykel och kollektivtrafik, och cykelandelen ska vara 20 procent i enlighet med den regionala cykelplanen.
4. Hushållsavfallet ska ha minskat till högst 360 kilo per person och år och minst 70 procent, inklusive matavfallet, ska materialåtervinnas.

1 De årliga direkta utsläppen av växthusgaser ska vara mindre än 1,5 ton per invånare och utsläppen av växthusgaser ur ett konsumtionsperspektiv ska halveras.

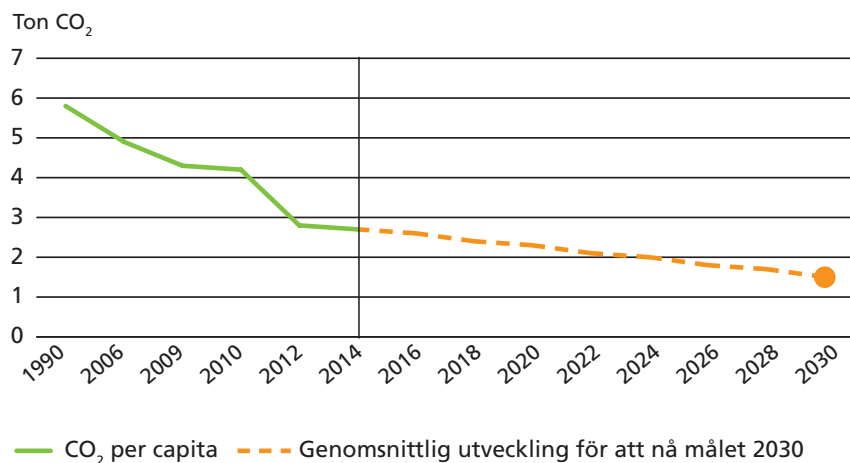
Klimatförändringar till följd av ökade utsläpp av växthusgaser är ett av de största globala miljöproblem som mänskligheten står inför under 2000-talet. I december 2015 enades världens länder i Paris om ett nytt bindande klimatavtal, som trädde i kraft i november 2016. Den globala temperaturökningen ska hållas under 2°C jämfört med förindustriell nivå. Avtalet ratificerades av EU som därmed sätter den stora ramen även för Sveriges klimatarbete att skyndsamt minska utsläppen och ställa om till förnybara energikällor. Klimatlagens ambitioner och mål styr nu även regionens klimatarbete och RUF5-målen ligger i linje med de nationella riktlinjerna. I en globaliserad värld sprids länets samlade klimatavtryck långt utanför Stockholmsregionens gränser och om de globala klimatmålen ska nås måste därför även de indirekta utsläppen minskas i snabb takt.

De senaste två decennierna har de direkta utsläppen i länet minskat stadigt trots befolkningsökning och ekonomisk tillväxt. Totalt uppgick länets direkta utsläpp till cirka 6 miljoner ton år 2014. För att nå delmålet 2030 om utsläpp av växthusgaser på dagens cirka 2,7 ton till 1,5 ton per invånare behövs en fortsatt minskning av cirka 0,08 ton per invånare och år. Minskningar behöver ske i alla samhällssektorer, men främst inom transportsektorn som står för mer än hälften av länets utsläpp idag.

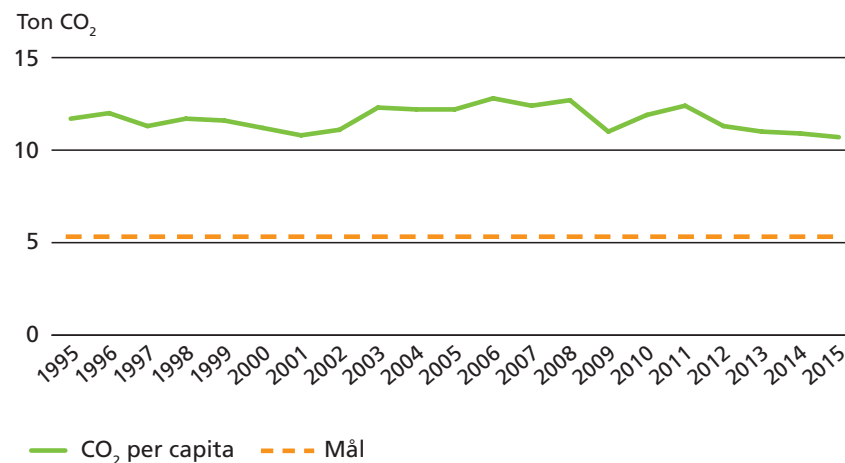
Utsläppet av växthusgaser i Sverige, sett ur ett konsumtionsperspektiv, har sedan början av 1990-talet varierat kring en nivå på 12 ton per invånare. Under samma tid har landet haft en relativt hög tillväxt av BNP. Från 2010 till 2015 har dock utsläppen minskat från 12,1 ton per capita till 10,7 ton per capita. Än så länge finns det inga regionala utfall att tillgå.

Direkta utsläpp av växthusgaser

Utsläpp av växthusgaser ur ett konsumtionsperspektiv

MÅL: De årliga direkta utsläppen av växthusgaser ska vara mindre än 1,5 ton per invånare och utsläppen av växthusgaser ur ett konsumtionsperspektiv ska halveras.

NULÄGE: 2,7 ton per invånare (2014) och ca 11 ton per invånare i hela Sverige (2015).

INDIKATOR: CO₂ per capita.

Källa: SCB, Naturvårdsverket, Sweco Energuide och TRF:s egna underlag.

2 Den årliga energianvändningen per invånare ska minska kontinuerligt till under 16 MWh, och regionens energiproduktion ska vara 100 procent förnybar

För att Stockholmsregionen ska uppnå målet om att vara en resurseffektiv region och för att minska utsläpp av växthusgaser behöver energianvändningen minska. En övergång till förnyelsebar energi kräver bland annat biodrivmedel. Men biomassan är en begränsad resurs vilket innebär att energianvändningen behöver minska. Stockholmsregionen ska vara en resurseffektiv region. Det kräver en övergång från ändliga till förnybara energikällor. Länets beroende av elimport i stor omfattning innebär att utsläppsnivån påverkas av den nordiska elmixens fossilenergiinnehåll.

Den nuvarande nationella politiska överenskommelsen för energieffektivisering i Sverige från 2016 innebär att riket år 2030 ska ha 50 procent effektivare energianvändning jämfört med 2005 (tillförd energi i relation till BNP). Länets samlade energieffektiviseringsarbete ska bidra till att dagens 22,4 MWh per person (år 2014) ska minska till 16 MWh per person år 2030. För detta krävs en genomsnittlig årlig minskning med 0,8 MWh per person.

Enligt FN:s globala mål Agenda 2030 ska andelen förnybar energi i energimixen öka väsentligt samt förbättringstakten vad gäller energieffektivitet fördubblas. För regionen gäller att energiproduktionen inom länet sker år 2030 till 100 procent med förnybara bränslen. I regionen uppgår andelen förnybar energi i energiproduktionen idag till 72,5 procent* (exklusive spetslastproduktion).

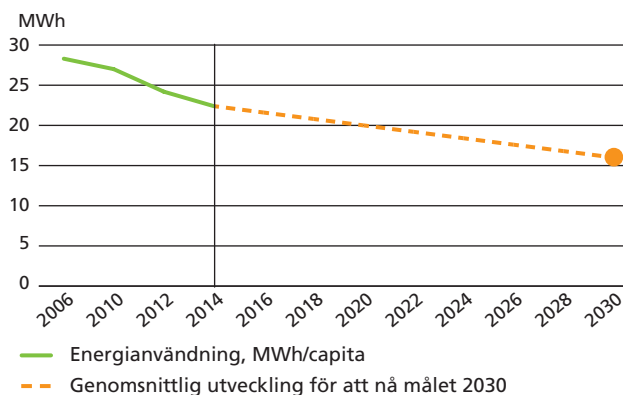
* I beräkningen antas 60,5 procent av elproduktionen komma från förnybara källor samt att energiproduktionen av avfall fullt ut är förnybar samt att 40 procent av avfallet kommer från fossila källor.

MÅL: Den årliga energianvändningen per person ska understiga 16 MWh och regionens energiproduktion ska vara 100 procent förnybar (exkl. spetslastproduktion).

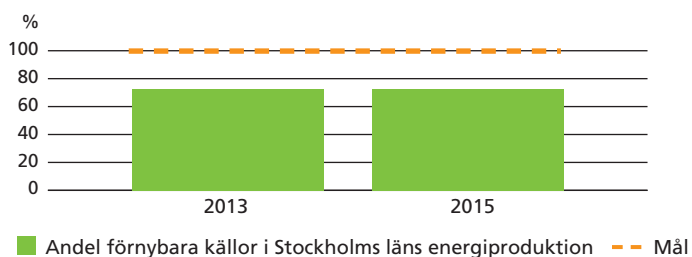
NULÄGE: 22,4 MWh per person (2014) och 72,5 procent förnybar energiproduktion (2015).

INDIKATOR: Energianvändning som MWh per capita och beräknad andel förnybar energi i regionen energiproduktion.

Energianvändning Stockholms län

Andel förnybara källor i Stockholms läns energiproduktion

3 Kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna ska öka med fem procentenheter jämfört med 2015. Minst 70 procent av alla resor inom länet ska ske med gång, cykel och kollektivtrafik, och cykelandelen ska vara 20 procent i enlighet med den regionala cykelplanen

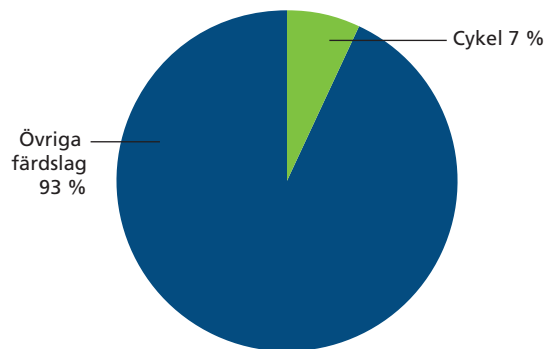
Resorna i regionen behöver genomföras på ett hållbart och resurseffektivt sätt. Därför behöver kollektivtrafiken vara ett attraktivt och med bilen konkurrenskraftigt färdmedel. För många typer av resor är cykeln ett mycket bra färdmedel. Ett ökat hållbart resande och en samordnad planering krävs för att nå mål om utsläppsminskning, minskad energianvändning, förbättrad luftkvalitet med mera trots en ökande befolkning.

Det regionala trafikförsörjningsprogrammet för Stockholms län omfattar tre mål: ökat kollektivt resande, smart kollektivtrafik och attraktiv region. Kollektivtrafiken har idag och kommer i ännu större utsträckning framöver ha en avgörande roll för invånarnas mobilitet. Kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna uppgick 2015 till 49 procent. Val av färdmedel beror på flera faktorer, exempelvis var i länet man bor, i vilket syfte resan görs, ålder och kön. I nuläget genomförs 59 procent av samtliga resor i länet med gång, cykel eller kollektivtrafik och målet är att andelen ska öka till 70 procent.

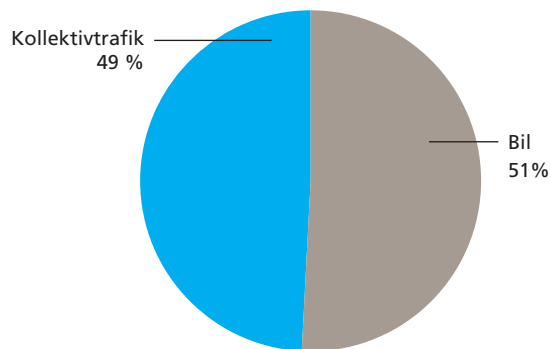
I den regionala cykelplanen för Stockholms län beskrivs en kraftfull utbyggnad av ett regionalt cykelvägnät bestående av 850 kilometer högkvalitativa cykelstråk. Målsättningen är att cykeltrafiken i länet ska utgöra 20 procent av det totala resandet år 2030. Samma år ska det regionala cykelvägnätet vara fullt utbyggt.

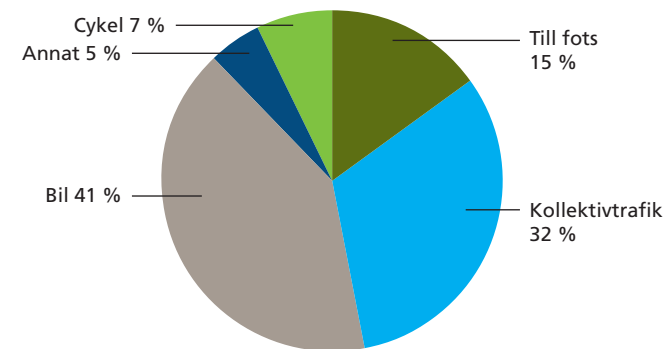
**Andel cykelresor Stockholms län,
genomsnitt för mätveckan, alla resor, 2015**

**Fördelning av motoriserade resor
efter färdslag**

**Färdmedelsfördelning Stockholms län,
genomsnitt för mätveckan, alla resor, 2015**

MÅL: Kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna ska öka med fem procentenheter jämfört med 2015. Minst 70 procent av alla resor inom länet ska ske med gång, cykel och kollektivtrafik, och cykelandelen ska vara 20 procent i enlighet med den regionala cykelplanen.

NULÄGE: Kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna är 49 procent (2015), resor med gång, cykel och kollektivtrafik uppgår till 59 procent av alla resor (2015) varav cykelandelen är 7 procent (2015).

INDIKATOR: Kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna och kollektivtrafikresornas samt cykelresornas andel av samtliga resor.

Källa: RVU 2015, Trafikförvaltningen, SLL

4 Hushållsavfallet ska ha minskat till högst 360 kilo per person och år och minst 70 procent, inklusive matavfallet, ska materialåtervinnas.

I en hållbar värld behöver mängden avfall minska och dessutom ska avfall betraktas som en resurs i ekonomin. En övergång till en mer cirkulär ekonomi behövs, där värdet på produkter, material och resurser behålls i ekonomin så länge som möjligt. Det leder till att avfallsmängderna minimeras samtidigt som utvinnandet av nya resurser minskar.

Insamlat hushållsavfall per person har legat mellan 470 kg till 480 kg per år och person. Andelen av hushållsavfallet till materialåtervinning har ökat med 11 procentenheter från 2010 till 2016.

I Stockholmsregionen har avfall varit en viktig energiråvara som har bidragit till att fossila bränslen i kraftvärmeverk har kunnat fasas ut. Matavfall sorteras ut och återbrukas som råvara vid biogasproduktion.

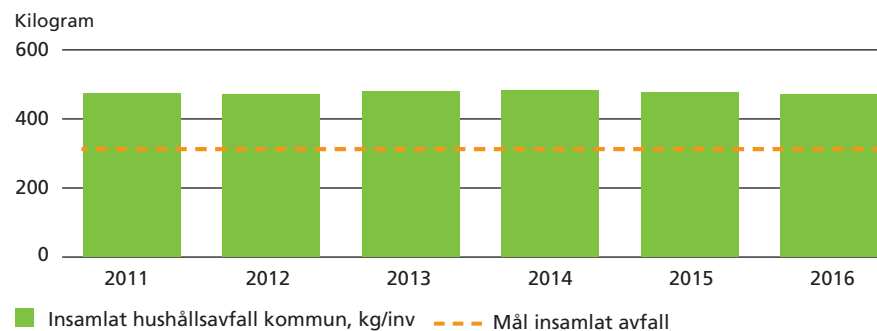
MÅL: Hushållsavfallet ska ha minskat till högst 360 kilo per person och år och minst 70 procent, inklusive matavfallet, ska materialåtervinnas.

NULÄGE: 471 kg insamlat hushållsavfall per person, 35 procent av hushållsavfallet återvinns (2016).

INDIKATOR: Hushållsavfall per capita och andel av hushållsavfallet som återanvänds.

Källa: Kommun- och landstingsdatabasen (Kolada).

Hushållsavfall

Materialåtervinning

